

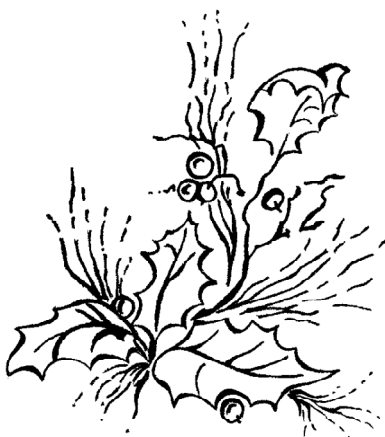

pošt. příhr. 469
111 21 Praha 1

ZPRAVODAJ

č.116

*At' nalézáte v přírodě
potěšení po celý rok 2010*

leden 2010

Vychází 3x ročně

Ediční rada Zpravodaje: Vladislava Neterdová (odp. redaktorka), Dana Velebová,
Jitka Knížková a Soňa Neumannová

Kresby : Marie Tvrdková

Tisk : Zdeněk Misík

Internet: www.czsos.cz/hortiklub

Vážení přátelé,

dostáváte do rukou Zpravodaj s nástupem Nového roku a jistě jste jej i vánoční svátky prožili v rodinné atmosféře a nyní se s nedočkavostí budete držet pranostiky o slepičím kroku a o té slibované hodině později na Hromnice. Zase se nad zimní krajinou rozklene modré nebe a s nesměle prodlužovaným dnem ve vzduchu zavane předjarní tušení a pak, až si s úlevou řekneme, konečně ty mrazy polevily a už se to určitě chystá ! Bude to tu znovu, horečné plánování novot, shánění semínek, laskání se s křehkými novými sazeničkami ve sklenících, opětovné pobíhání po zahradě ale nejen to, ale i pořádná práce s průklestem, ošetřováním a hejčkáním všeho možného. Však se známe!

Přeji tedy hodně sil a zdraví, kterých nám bude třeba a opět vám všem posílám i pár moudrých veršů z doby snad až před Konfuciem, tedy před pětadvaceti stoletími. Jejich autorem je čínský básník.

O tajemství hlubším než hlubina

*Nebude vytrženo, co dobře zakořenilo
nebude opuštěno, co bylo správně objato
potomci budou stále přinášet oběti
pěstuj to v sobě
a tvá síla bude opravdová
pěstuj to ve své rodině a tvá síla se rozhojní
pěstuj to ve své vesnici
a tvá síla bude trvat
pěstuj to ve svém státě
a ten bude silou oplývat
pěstuj to v celém světě
a tvá síla dosáhne všude
na člověka se dívej z hlediska člověka
na rodinu se dívej z hlediska rodiny
na vesnici se dívej z hlediska vesnice
na stát z hlediska státu
na vše pod nebem se dívej z hlediska všeho*

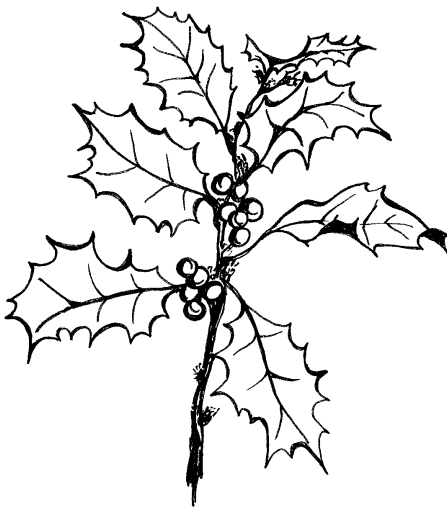
Lao'c

Za Hortiklub Vladislava Neterdová

Cesmína – symbol zimy

Je to už od nepaměti dřevina spjatá především s Vánoce a nejčastěji používaná, zvláště v anglosaských zemích, ve svátečních aranžmá, kde představuje symbol štěstí, zdraví a radosti. Ale v zahradě působí také velmi efektně a nápadně. Tak tedy něco víc o této stálezelené pichlavé krásce.

V současnosti nabízejí zahradnické firmy velký výběr cesmín – druhy s úzkým vzrůstem vhodné pro skalky, keřovité vhodné na živé a neprostupné ploty nebo robustní druhy vhodné jako solitéry do zahrad a parků. Upoutávají nejen svými dekorativními a ostnitými listy, často též barevně panašovanými, ale také nápadnými bobulovitými plody červené, žluté a někdy i černé barvy. Abychom se však těchto nádherných plodů dočkali, musíme obvykle zasadit samčí i samičí odrůdu. Určit pohlaví je u některých odrůd velmi těžké, proto pěstitelé dali některým samičím druhům cesmín ženská jména a naopak.

Protože velké rostliny cesmín přesazování dobře nesnášejí, kupujeme a vysazujeme menší mladé rostliny s kořenovým balem, nejlépe kontejnerované. Ideálním obdobím pro výsadbu je jaro, nádobové lze sázet téměř do konce léta. Při pozdější výsadbě by cesmíny nestihly dostatečně zakořenit a v následující zimě by zmrzly. Cesmíny jsou v zimním období také citlivé na přeschnutí, je tedy během zimy, ještě před příchodem větších mrazů, nutná důkladná zálivka.

Pestrá směs druhů a odrůd

Z původně pěstovaného druhu – cesmína obecná (*Ilex aquifolium*) – vznikly početné formy s rozličnými tvary listů a plodů. Pěstování cesmíny je nejrozšířenější v Anglii, kde jsou pro tento stálezelený keř mnohem příznivější klimatické podmínky než u nás. Roste poměrně pomalu, ale po mnoha letech dosahuje velikosti stromu, asi 10–15 m. V anglosaských zahradách vůbec se cesmíny těší velké oblibě a pěstují se různé dekorativní formy, které mají žluté nebo stříbřitě panašované listy, okraje listů hladké nebo ostnité a plody červené, oranžové, žluté nebo i černé. Jsou také formy s malými oválnými listy, podobnými listům zimostrozu.

- Ilex altaciarensis* 'J.C.van Tol' je samosprašný druh, tvoří se na něm plody i při výsadbě jedné rostliny, patří mezi méně pichlavé
- I. aguifolium* 'Pyramidalis' je odrůda sloupovitě rostoucí, také samosprašná
- I. a.* 'Golden Queen' a 'Golden King' jsou odrůdy se zlatožlutým okrajem listů
- I. a.* 'Argentea Marginata' je odrůda se stříbřitým okrajem listů
- I. a.* 'Green Pilar' má vzpřímený růst a tmavé ostnité listy, vhodná pro živé ploty nebo nádoby
- I. a.* 'Ferox' je samčí odrůda pomalu rostoucí, povrch listů je pokrčený s krátkými ostny
- I. a.* 'Ferox Argentea' je odrůda s fialovými větvemi a bělavými ostny na povrchu listů
- I. a.* 'Silver Queen' je samičí forma s tmavofialovými výhonky a tmavozelenými listy s krémovým lemem, lze tvarovat, nebo vyroste do většího keře či stromu
- I. a.* 'Bacciflava' má žluté plody
- I. crenata* 'Mariesii' je zakrsle rostoucí odrůda s malými kulatými listy a černými plody

Bohatý výběr nápadných odrůd nabízejí i ostatní druhy cesmín. Cesmína altaklarenská (*Ilex x altaciarensis* ('*Camelliaefolia*')) je překrásná pyramidální samičí odrůda s fialovými výhonky a dlouhými listy bez ostnů. V mládí jsou červenavě fialové, postupně přecházejí do lesklé zelené barvy. Jednou z nejkrásnějších pestře zbarvených cesmín, jakou lze pěstovat, je samičí odrůda '*Belgica Aurea*' .

Atraktivním druhem z Dálného Východu s krátce ostnitými kožovitými listy je *Ilex latifolia*. V mládí je velmi choulostivá, vyžaduje chráněné místo a dosahuje až dvou metrů výšky.

Extrémně pomalu rostoucím druhem je japonská cesmína vroubkovaná (*Ilex crenata*), která dorůstá výšky max. tři a půl metru. Pokud chceme malé husté druhy, vybereme si odrůdu '*Convexa*'. Jde o samičí formu s malými vypouklými listy, vhodná do živého plotu.

Krásně modrozelené listy vytváří *Ilex x meservae* '*Blue Angel*', samičí odrůda s tmavě purpurovými stonky a červenými bobulemi, samčí odrůda '*Blue Prince*' a samičí forma '*Blue Princess*' s krásně lesklými listy a množstvím červených bobulí. Všechny jsou charakteristické tím, že narůstají maximálně do dvou metrů výšky.

Na seznamu okrasných dřevin je však ještě mnoho dalších druhů a odrůd cesmín, a tak je opravdu z čeho vybírat pro naše zahrady.

Co je třeba zajistit pro správný růst

V našich klimatických podmínkách se většinou pěstují cesmíny jako pomalu rostoucí keře. Jako solitéry však mohou při dobré péči dosáhnout výšky více než deseti metrů a vytvořit tak krásný strom s pravidelnou korunou. Nejvíce jim ale škodí sucho kombinované s vysokou teplotou. I proto jim později vyhovují těžké, mírně vlhké a propustné půdy s dostatkem humusu v polostínu vysokých stromů. V zimě jsou tak chráněné před studeným větrem, namrzáním a slunečními paprsky. Výjimkou jsou panašované odrůdy, kterým naopak vyhovují slunná stanoviště. Takto zajištěné rostliny jsou velmi odolné a dobře snášejí i znečištěné městské ovzduší.

Živý plot z cesmín

Pro použití do upravených živých plotů mají cesmíny jednu dobrou vlastnost: dají se výborně tvarovat řezem. Častým řezem postupně houstnou a vytvářejí neprostupnou hradbu. Nahradí tak i oplocení proti nezvaným návštěvníkům našich zahrádek, ať dvou nebo čtyřnohých. Nejlépe je vybírat ze silně ostnýtých odrůd, jako je například cesmína ostrolistá '*Madame Briot*' nebo '*Ferox*'.

Péče

Cesmíny stříháme vždy na jaře, u panašovaných odrůd důsledně odstraňujeme i celé větve s úplně zelenými listy. Při výsadbě je dobré přidávat rašelinu. V některých zimách cesmíny namrzají a zvláště u mladých rostlin je tedy vhodné zimní zakrytí chvojm nebo netkanou textilií. Jinak obvykle na jaře opět ochotně zregenerují. Cesmíny množíme hřížením výhonů v létě nebo řízkováním pod sklem na podzim, ale zakořeňování je zdlouhavé.

Zpracovala J.Knížková

Jestlipak víte, co to je okra?

Tuto jednoletou, ale poměrně choulostivou rostlinu s botanickým názvem *Hibiscus esculentus*, neboli ibišek jedlý, můžete pěstovat za určitých podmínek i u nás. S největší pravděpodobností pochází ze severní Afriky (některé prameny uvádějí tropické a subtropické oblasti Indie). Je blízkým příbuzným okrasných ibišků. Ve španělsky mluvících zemích mu říkají gumbo, na Balkáně a v Turecku bamia a v Indii bhindi. U nás je znám pod jménem okra. V současnosti ji nejvíce pěstují v Bulharsku, Řecku, Turecku a Střední Asii, odkud se dováží v čerstvém, mraženém i konzervovaném stavu. Mladé nedozrálé tobolek se konzumují vařené jako zelenina, usušené a umleté zralé plody se používají k dochucení jídel.

Domácí odrůdy okry, které jsou vhodné pro pěstování v našich podmínkách, nemáme. Rostliny pro pěstování u nás se dovážejí ze zahraničí a jsou nižší než tropické typy, ty dorůstají až do výšky dvou i tří metrů. Okra je

jednoletá rostlina s velkými dlanovitými listy s pěti nepravidelnými cípy. Velké oboupohlavní květy jsou krémové, žluté nebo růžové barvy, mají výrazné tmavé „oko“ a vyrůstají v paždích listů. Otevírají se v noci a kvetou pouze jeden den. Plody jsou bílé, zelené nebo červené kuželovité tobolky dlouhé 10 – 15 cm, pokryté jemnými chloupky. Tvarem trochu připomínají štíhlou papriku nebo taky zašpičatělou okurčičku. Uvnitř zralého plodu je pět podélných pouzder, v nichž je 30 - 60 oválných semen.

Okra obsahuje jen velmi málo kalorií (je proto velmi vhodná při redukční dietě), ale zato je bohatá na bílkoviny, minerální látky, draslík, vápník, fosfor a hořčík, dále pak vitaminy C, PP a vitaminy skupiny B. Konzumujeme třídenní až pětidenní aromatické plody, které musejí být jemné a křehké, uvnitř slizovité a ještě bez semínek. Pokud necháme plody na rostlině tak dva týdny dozrát, semena můžeme upravovat jako hrášek.

Osivo získáme tak, že necháme plody na rostlině zcela dozrát. Poznáme to podle zelenohnědé barvy, zasychání celých plodů a vypadávání semen. Semena jsou kulatá, tmavě olejově zelené barvy. Klíčivost je čtyři až pět roků, ale je nízká tak asi 50%. Osivo vyséváme koncem února nebo začátkem března do kelímků (asi jako rajčata nebo papriky), sazenice pak, „až počasí dovolí“, vysazujeme do fóliovníku nebo skleníku do sponu 60x30 nebo 50x50 cm do lehké humózní půdy. Rostliny jsou mohutné a je dobré je vyvazovat k opoře.

Když dorostou do výšky 30 cm, zaštipneme vrchol, abychom podpořili rozvětvení. Jsou samosprašné a mají vysoké nároky na vodu. Přihnojujeme je kombinovanými hnojivy, kypříme, zbavujeme plevele a bohatě zaléváme. O kvalitě plodů rozhoduje správná doba sběru. Když je teplé počasí, můžeme začít už za 40 – 50 dní po setbě. Sbíráme mladé, jasně zelené, křehké plody, které jdou snadno odtrhnout. Na lomu se vytváří sliz a právě ten je ze zdravotního hlediska velmi hodnotný. Nejlépe je plody odřezávat ostrým nožem. Starší plody už jsou vláknité a ztrácejí na kvalitě.

Použití:

Plody okry v syrovém stavu používáme do salátů, nebo jako přílohu k masitým jídlům. Před přípravou je asi na půl hodiny namočíme do vody s několika kapkami citrónové šťávy, aby nebyly lepkavé. Můžeme je i tepelně upravovat – na omáčky nebo polévky, zapékat se sýrem nebo dusit s rajským protlakem či kečupem. Po krátkém povaření můžeme okru také smažit, velmi dobrá je kombinace s rajčaty, paprikou, baklažány a cibulkou, doplněná šunkou. Do ostřejších směsí se přidává spolu s pálivou paprikou a kari kořením. Mladé plody lze také zavařovat nebo mrazit.

Před kuchyňskou úpravou z okry odřízneme tvrdší konce plodů i s kouskem stonku. Abychom plody nepřevařili, vaříme je jen velmi krátce a do vody přidáváme trochu citrónové šťávy. Jinak čerstvé plody vydrží v mikrotenovém sáčku v ledničce až 10 dní. Ale nejchutnější jsou samozřejmě ty čerstvě utržené plody. Jsou aromatické, křehké a velmi jemné.

„Přiznám se, že jsem okru poprvé viděla před mnoha lety ve starém městě Rethymnu na Krétě na tržišti a dlouho jsem zdržovala celou skupinu výletníků bádáním nad ní, co to asi je a jak se to vlastně jmenuje a jak se to konzumuje. Na můj dotaz prodavač – malý kluk – vždy něco zahuhlal něco jako bama nebo baba a v jejich písmu křídou na malé cedulce u bedýnky jsem už nepoznala ani to bama.

Pak jsme po několika dnech ježdění po pamětihodnostech a krásách Kréty zarazili v poledním vedru v malé zapadlé vesničce v centrální části ostrova a vzali za vděk jídlem z obrovského kastrolu, které vařila starší paní a z čehož se vyklubala taková místní veřejná jídelna. Výběr nebyl, ale tak krásně to vonělo, že jsme si řekli, že to nemůže jistě ublížit. Ale museli jsme ještě chvíli počkat, než se to prý dodělá, a tak nám to čekání paní zkrátila miskou oliv, sýrem feta a chlazeným růžovým vínem. Tato předkrmová kombinace neměla chybu, a tak jsme ucucávali a inhalovali vůně z obřího kastrolu. Mezitím se dostavili nějací místní staříci a taktéž hladově šilhalo po tom hrnci.

No a pak to hromadně vypuklo. Bylo to jídlo se skopovým masem, bramborem, tou zvláštní okrou, kterou jsem před tím viděla na trhu a ještě nějakou zeleninou, z které jsem rozeznala jen mrkev a cibuli. No a to koření už nepoznal nikdo. No řeknu vám, kam se hrabe kuchyně tří a více hvězdičkových hotelů! A k tomu ta atmosféra a ještě ten etnický dojem! Ti staří dědulové s vrásčitými tvářemi jak vytírají i poslední kapku omáčky nábožně chlebem snad i zapomněli chvíli drmolit! Přiznám se Vám, že my jsme ten talíř tím chlebem vytřeli také, bylo to opravdu dobré! Ani se nám nechtělo odjíždět, no ale památky Festos a Gortys volaly, tak se nedalo nic dělat. Tak snad zase někdy ... „

Ještě alespoň jeden recept – Zapékaná musaka z okry:

½ kg okry, 2 lžíce octa, 2 lžíce másla, 1-2 vejce, ½ šálku mléka, cibule, sůl, olivový olej

Okru uvaříme v okyselené vodě a scedíme. Zapékačskou misku vymažeme máslem, polovinu uvařené okry nasypeme do misky, posypeme na oleji pěkně osmaženou cibulkou, překryjeme druhou polovinou okry a zapečeme tak asi 5 minut. Pak zalijeme vejci rozšlehanými v osoleném mléce a upečeme dozlatova. No a papáme a papáme třeba jako předkrm, hlavní jídlo nebo i dezert. Tak dobrou chuť!

J.Knížková

Jak škodíme půdě v zimě

Půda na zahradě se přikryla sněhovou peřinkou a na několik měsíců se uložila k zimnímu spánku. Připomeneme si ale, na co bychom neměli v tomto období zapomínat a čeho se musíme vyvarovat při zimní obchůzce zahrady.

Utuzování půdy

Zmrzlá půda bez sněhu je pro pohyb na zahrádce dostatečně pevná, ale při práci na nezamrzlé holé půdě pokládáme na její povrch raději desky nebo prkna, abychom sešlapáváním neničili půdní strukturu. Tak postupujeme například při prořezávání stromů a keřů. Zmrzlý trávník bez sněhu svádí děti k dovádění a různým hrám. Při větším pohybu se ale jen nepatrně rozmrzlá půda na povrchu mění na bláto, ve kterém hynou kořínky trav. V trávníku potom vzniknou holá místa.

Lokálně vlhká místa se vytvářejí i u kompostu, pařeniště, verandy nebo terasy. Také sešlapávání půdy na cestičkách je v zimě daleko intenzivnější. Při oblevě se půda mění na bláto, za mrazu se drobí a ničí se její struktura. Podobně se ničí půda i na cestičkách v záhonech. Kolečko po kolečku často najdeme na zahradě ještě na jaře. Pokud v zimě pohyb po zahradě minimalizujeme, půdě to jenom prospěje.

Odhrnování a hromadění sněhu

Sníh brání promrzání půdy – jeho deseticentimetrová vrstva utlumí mráz až o 5°C, půlmetrová sněhová pokrývka ji ochrání před dlouhotrvajícími mrazy až -30°C.

Sněhová příkrývka chrání před vymrznutím i trvalky, což můžeme využít zejména na skalce. Když ve směru větru vybudujeme nízké zátarasy ze zkřížených větví, potom k nim vítr nafouká sníh, který rostliny chrání. Ale nedoporučuje se, zejména v době oblevy, naházet na skalku mokrý sníh odklizený z cestiček a chodníků. Rostliny tím můžeme udušit, protože v mokřím těžkém sněhu chybí vzduch.

Při odklizení sněhu z pevných ploch na zahradě ho dáváme hlavně na trávníky, na záhony jen s mírou.

Ani na záhony jahod sníh neházíme, protože hrozí tzv. vymoknutí trsů. Ale maliníku ani jiným ovocným keřům vyšší vrstva sněhu nevadí.

Sníh nevrstvíme ani ke kmenům mladých stromků, protože poskytuje ochranu hrabošům, kteří pod sněhem kmínky stromků často ohryžou až na dřevo. Tomu lze zabránit plastovým nebo drátěným krytem.

Tající sníh je zdrojem zásobní vláhy pro rostliny, proto bychom se měli snažit ho na zahrádce zadržet co nejvíce a nejdéle. Lze k tomu využít i tzv. kulíšních rostlin, což je třeba nesklizená kukuřice nebo slunečnice.

Nadměrné hromadění sněhu v jedné části zahrady vede ale někdy k tomu, že se zvláště na svahu voda nestačí při tání vsakovat, stéká po povrchu a tak odnáší jemné půdní částice. Dochází tak k lokální erozi půdy.

Kopání jam

Jámy pro novou výsadbu kopeme pokud možno v příznivějším období. Někdy se tomu nelze ale vyhnout. Zmrzlá půda se kope velmi obtížně. To si musíme uvědomit zejména při přesazování stromů a keřů s větším kořenovým balem. Půda má také větší objem, s čímž musíme při zasypávání počítat. Po vysazení okrasných dřevin v zimě vytvoříme z půdy kolem kmenu jakousi misku. Nezaléváme je, ale půdu jen dobře přitlačíme.

Působení ledu a mrazu

Suchá půda zmrzne do menší hloubky než vlhká. Chlad se totiž šíří v mokré jílovité půdě rychleji než v suché písčité. Přírozenou bariérou v zamrznání půdy je vzduch. Na zahradě toho využíváme při zakrývání citlivějších rostlin na skalce, u solitérních teplomilných trvalek a keřů. Používáme k tomu fólii, nastýlku z listů nebo slámy, případně chvojí.

V zimě průběžně zavlažujeme pouze ty rostliny, které odpařují vodu, např. rododendrony. Provádíme to ale jen v bezmrazém období a rozhodně ne plošně, protože bychom ničili půdní strukturu. Ani v případě teplého a suchého počasí nezavlažujeme ovocné dřeviny. Následné mrazy by mohly potřhat jemné kořínky, které jsou pod povrchem půdy. Stálezelené okrasné dřeviny a jehličnany však potřebují dostatek vody v půdě i v zimě – nedostatek vody se projeví shazováním listů a jehličí. Využijme tedy každé období bez mrazů, abychom zalili tisy, túje, mahonie, skalníky, jalovce a další stálezelené rostliny. Zaléváme ale jen půdu suchou, bez sněhu, bezprostředně v okolí kmenu. Nesnažíme se zalévat teplou vodou, abychom urychlili její vsakování do půdy.

Zmrzlá půda má větší objem, protože led má o desetinu větší objem než voda. To se projevuje vytahováním trsů jahodníků nebo menších trvalek a keříků na povrch půdy. Na jaře je tedy musíme zasypat kompostem nebo zamáčknout zpět do půdy. Mráz uvolňuje také kameny ve skalce, zvláště u

nově založené skalky na to myslete a na jaře ji prohlédněte a opravte, co bude třeba.

Co s dřevěným popelem?

Na venkově, kde se často topí dřevem, získáváme poměrně velké množství dřevěného popela. Z jednoho kubíku dřeva to může být jeden až pět kilogramů. Dřevěný popel využijeme nejen jako dobré hnojivo, ale s jeho pomocí můžeme upravit i půdní kyselost. Obsahuje až 10 % draslíku, 3 % fosforu a až 30 – 50 % vápníku. Jeho reakce je silně zásaditá (pH okolo 9,5). Protože se ve větším množství projevuje jako žiravina, dávky musejí být nízké – asi 0,3 kg na 1 metr čtvereční.

Zejména v předjarních měsících se rozhazuje na sníh, protože svojí tmavou barvou přitahuje sluneční záření a napomáhá tak rychlejšímu tání sněhu. Nejlépe se uplatní na kyselých půdách pro maliníky, ořešáky nebo mandloně, případně ho můžeme použít na záhon k pěstování košťálovin, cibule, česneku nebo fazolí. Spolu s vodou z tajícího sněhu pronikne do půdy, kterou neutralizuje, ale ještě jí obohatí o draslík. Dřevěný popel ale nepoužíváme do jahodiště a pro kyselomilné rostliny, jako jsou vřesy, azalky nebo rododendrony. Stejně tak není vhodný do karbonátových půd.

Doc.Ing.Z.Bedrna (Flora na zahradě)

KLUBOVÝ ŽIVOT

Zápis z podzimního setkání členů Hortiklubu dne 21.11.2009.

1. Úvodem přivítání všech zúčastněných členů Hortiklubu i hostů a omluva pro nemoc nepřítomného předsedy P. Šuldy (jednatelka Knížková).
2. Seznámení s programem dalších přednášek sekce „Krásná zahrada“ (Knížková).
3. Zpráva o dalších termínech sekce Aranžování (Heřmánková).
4. Hospodářka klubu seznámila s možností odebírat jeden výtisk časopisu Zahrádkář za dotovanou cenu s tím, že by docházel na dohodnutou adresu některého z členů a dále koloval mezi ostatními zájemci. Ještě se musí upřesnit, jestli to bude schůdné během měsíce do vydání dalšího čísla. Jinak Hortiklub v letošním roce zaznamenal příliv nových členů, k dnešnímu má Hortiklub celkem 166 členů. Dále Věstník ČZS č. 2/2009 uvádí, že **ZO ČZS Hortiklubu bylo uděleno stříbrné vyznamenání za její činnost**, které bude předáno na jarním zasedání (Sýkorová).

5. Po klubových zprávách následovala přednáška fotografa a cestovatele Zdeňka Thomy: „Japonské zahrady“, dále dotazy, odpovědi a závěrem prodej a podpisy jeho publikací.
6. Po krátké polední pauze pokračoval program promítáním fotografií a videa z jarního cestování po Anglii a anglických zahradách (Melicharová, Pícha).

Jarní setkání Hortiklubu se plánuje na 20. 3. 2010.

Zapsala J.Knížková

SEKCE „KRÁSNÁ ZAHRADA“

Program na jarní běh sekce Krásná zahrada:

6.2.2010	8. ³⁰	arch. Š. Šmídová: Současná zahradní tvorba
	12. ³⁰	ing. Velebil: Jehličnany
6.3.2010	8. ³⁰	doc. Vereš : Lilie
	12. ³⁰	ing. P. Sekerka: Stínomilné rostliny

SEKCE ARANŽOVÁNÍ

Podzimní a vánoční aranžování je minulostí, ale chtěla bych se alespoň krátce zmínit o tom, co nás zaujalo a jak jsme si Míšiny nápady užily.

Podzimní setkání se konalo 20.října, takže bylo plné barev. Největší úspěch měl věnec z mochně, která má i vnitřní "útroby" zajímavé. Závěs ze suchého listí nebo věnec, ve kterém převládala sušená hortenzie, to všechno byla náramná paráda.

Aranžování 24.listopadu se konalo necelý týden před první adventní nedělí a bylo plné vánočních svíců, adventních věnců a nechyběl ani šokující výtvar, který nejdříve vypadal jako hromada klacíků, připravených na podpal táboráku. V závěru jsme ale nevyházely z údivu.

Doufám, že i v roce 2010 naše lektorka splní svůj slib a přijde zase mezi nás.

Termíny na rok 2010 jsou dojednány na: úterý 30.března a 26.října

Vánoční termín v roce 2010 měl být 23.listopadu, ale bude pravděpodobně změněn, Míša má problém s těsným termínem před adventem.

Jiřina Heřmánková

ZÁJEZDOVÁ SEKCE

ANGLICKÉ ZAHRADY – zájezd

část II.

DENMANS GARDEN zahrada Johna Brookse.

John Brooks je světoznámý zahradní architekt. Narodil se roku 1933. Je botanikem, učitelem, autorem odborné literatury (česky vyšlo: Nová zahrada, Malé moderní zahrady, Všechno o zahradě). Tvůrcem více než 1000 projektů zahrad jak soukromých, tak pro různé instituce.

Ve své čtyřakrové zahradě asi 130 km od Sissinghurst v hrabství Sussex, kde má i své sídlo, vytvořil vzájemně oddělené prostory lemované spoustou keřů a stromů, které mohou být použity zejména v malých zahradách. Soustředil zde v uměleckých výsadbách s důrazem na tvar, barvu a texturu na 1 500 druhů dřevin. Jednotlivým rostlinám je umožněno se přirozeně vysemeňovat a rozvíjet.

V době naší návštěvy kvetly nádherné žluté dřevité pivoňky, vysoké asi 2-4 m, vistárie, kaliny, plaménky i kamélie (opět v chráněném místě krytém zdí). Bambusové lesíky zářily barvami. Kombinace zelené, zlaté i červené barvy listů tvořily krásná zákoutí. Nechybělo zde ani jezírko obklopené keři nebo naopak otevřená vodní plocha, vzadu uzavřená hradbou stromů. Z nich v zahradě zaujala zmarlika Jidášova a vzrostlá magnolie. Kompozice rostlin vkusně doplňovala umělecká díla ze dřeva, kameniny i kovu. I lavičky volně rozestavěné po zahradě a natřené výraznou modrou barvou dobře zapadaly do prostoru. Přestože byla zahrada dělena opticky na více částí, působila jednolitě.

MILFORD ON SEA

Unaveni, ale plni zážitků jsme dorazili navečer do Milford on Sea, vzdáleného od Denmans Garden asi 100 km, kde jsme se ubytovali v dobře zařízených dřevěných chatkách. Chatky byly součástí velkého komplexu různých druhů přechodného ubytování. Bydleli jsme blízko pobřeží naproti ostrovu Weight. Jen opravdoví vytrvalci využili za našeho pobytu možnost úchvatné procházky po pobřeží.

STOURHEAD

Probudili jsme se do chladného a deštivého dne s datem 27.4.2009. Čekala nás návštěva další zahrady vzdálené asi 90 km, pak mýtické místo Stonehenge a město Salisbury. Hned na úvod musím prozradit, že přes občasné, ale snesitelné dopolední přeháňky a „padání trakařů“, vlastně krup, u Stonehenge, se den vydařil.

Stourhead byla nejstarší zahrada, kterou jsme navštívili. Je přístupná veřejnosti od samého počátku svého vzniku. První průvodce byl vydán již roku

1800. Od roku 1946 zahradu spravuje (tak jako mnoho jiných ve Velké Británii) National Trust. Zahrada se rozkládá na 36 ha v hrabství Hampshire. Založil ji bankéř Henry Hoare II. v roce 1740 již jako zahradu krajinářskou u svého domu Stourhead. Přehradil blízko pramenící říčku Stour a vytvořil jediné hluboké jezero, kolem něhož vybudoval okružní cestu s dobře naplánovanými a působivými výhledy na antické i novogotické stavby hradbou stromů v pozadí. V zahradě je vysazena nejdůležitější kolekce rostlin (dřevin) ve Velké Británii, která umí něco nabídnout v každém ročním období. Je sem dovezeno mnoho rostlin z cizích zemí, hlavně jehličnany a kvetoucí keře, sbírka botanických muškátů a nové hybridy rododendronů z 20. století.

Při budování Jedlové cesty v letech 1730 -1750 se stromy a keře osazovaly na úbočích údolí právě tak, aby vytvořily malebné efekty. Majitel vysvětloval, že zelení jedinci musí být umístěni společně do široké masy, aby tvořili temný stín jako na kresbě (malbě), aby se vytvořil kontrast tmavé masy se světlými jedinci. A každou tmavě zelenou plochu je třeba prosvětlit tu a tam rozhozenými malými skupinkami světle zelených stromů, jako světlých záblesků na malbě. H. Hoare vysazoval stromy na severu a jihu jezera ze směsí širokolistých druhů (buk, dub, babyka, klen, kaštan setý, jasan, křemelák) a jehličnanů (modřín, smrk ztepilý, tis, cedr libanonský). Smuteční vrby byly soustředěny vedle břehu nedaleko Grotta, mezi ně byly vysazeny vavříny.

Sir R. Colt Hoare, vnuk zakladatele(1758-1838), vysadil invazivní *Rhododendron ponticum*. Mnohé keře byly později nahrazeny kvalitnějšími hybridy. Ty nyní tvoří uchvacující pohledy na jaře. Vysázel též okrasné keře na jihu jezera, vavříny na stránkách pod Apollonovým chrámem. Také proklestil jedle, které zasadil jeho děd. Nahradil je širokolistými druhy stromů, zejména buky společně s javory, kaštanovníky, liliovníky, platany a lipami. R. C. Hoare byl uvědomělý zahradník, který byl fanouškem exotických nových druhů rostlin, které se staly módními na začátku 19. století. Pěstoval též muškáty a jejich hybridy ve skleníku, který již neexistuje.

Viktoriánské období (1838-1894)

Majitelé nechali vysázet hlavně skotské jedle, modříny a smrky, které se mohly finančně zúročit v lesním hospodářství. V zahradě vysadili některé z okrasných jehličnanů, které byly nedávno objeveny v Americe a v Asii, např. douglaska, blahočet čilský a cypřišek Lawsonův. Jeho sekvoje vždyzelené a zeravy obrovské nyní přečnivají ostatní stromy.

20. století

Po dekádě zanedbávání byla zahrada ve smutném stavu. Byly zahájeny práce na vyčištění houštin a vysazeny nové druhy ozdobných stromů a kvetoucích keřů zejména nové hybridy rododendronů. Horlivý, pracovitý zahradnický personál vše udržoval v pořádku, ale život rodiny zastínil osobní

tragédie, a protože poslední majitel byl bez dědice, rozhodl se v roce 1936 věnovat Stourhead společnosti National Trust. Byl to první majetek, který byl tomuto společenství věnován.

NAŠE DOJMY A POZNATKY

V zahradě Stourhead bylo dost vlhko a občas nás pokropily dešťové přeháňky, ale její krása vyvážila tyto drobné nesnáze. Kvetoucí rododendrony rozmanitých barev dosahovaly několikametrových výšek a byly obaleny květy. Některé z nich byly až 250 let staré. Poznat to bylo na tloušťce kmenů. Ač je to keř, dosahovaly některé kmeny průměru 25-30 cm. Shluk modře kvetoucích rododendronů byl krásný množstvím a výraznou barvou. Když jsme se dostali na druhou stranu jezera a ohlédlí se po nich, působil styl jejich výsadby a bohatost květů, jako když z lesa směrem k jezeru vytéká modrá řeka.

Kombinace červených, žlutých a zelených listů vytvářely nádherné barevné efekty. Staré stromy působily impozantně svou velikostí. Sekvoje, metasekvoje, sekvojovce, obrovské zeravy, cypřišky a blahočety na jedné straně, pak zase japonské dlanitolisté javory, hýřící barvami a rozmanitými tvary listů, to vše vytvářelo působivé prostředí. Kolem skleníku vyhrazeného botanickým pelargóniím i jejím hybridům jsme se dostali i k původnímu obytnému domu, kde jsou nyní výstavní prostory. Cestu k němu vroubily staré duby, které teprve nesměle rašily.

Prohlídkovou trasu otevíraly naučné panely, které seznamovaly návštěvníky se jmény a životy botaniků a dendrologů, kteří se zasloužili v 16.-18. století o poznání dřevin z jiných světadílů. Ze svých cest přiváželi kolekce pro Evropu dosud neznámých dřevin a zasloužili se i o jejich zdomácnění v nových zeměpisných podmínkách. Patřil mezi ně např. Joseph Banks (1743-1820) (objevil a popsal borovici banksovu v Severní Americe), John Tradescant (1570-1630) - botanik, zahradník ve službách vévody z Buckinghamu i anglického krále; dovezl do Velké Británie roku 1631 první muškáty z Jižní Afriky. Další šlechtěné odrůdy vznikaly v 18. století v anglických zahradnictvích. David Douglas (1799-1834) popsal v Severní Americe douglasku tisolistou, dovezl asi 20 000 jedinců stromů, 200 jich v Británii zdomácněl.

Mariana Balážová

Vítáme nové členy

Berounská Zdena, Jablonec nad Nisou
Černá Jana, Praha
Dobřecká Zdenka, Havířov
Dvořáková Věra, Lysá nad Labem
Farková Hana, Praha

Lázničková Alena DiS., Hostivice
Příbíková Eva, Neuměřice
Šumbera Stanislav Mgr., Praha
Tichá Jana PhDr., Lubná-Krčelák

Seznam akcí pořádaných Pražskou bonsajistickou společností v I.pololetí roku 2010

Leden	12.1.	Japonskem-chrámy,zahrady,lidé-pokračování I.části.Přednáška Mgr.Č.Sosnovce z poslední cesty po Japonsku v listopadu 2008-Podíváme se do zajímavých míst Matsue, Bizenu a Nary. Zasedací místnost Úřadu městské části Praha 1 Revoluční 5 od 17-19. ⁰⁰ hod.
Únor	9.2.	RNDr.Pavel Sekerka Japonské javory a dřeviny v bonsajové tvorbě Zasedací místnost Úřadu městské části Praha 1 Revoluční 5 od 17-19. ⁰⁰ hod.
Březen	9.3.	Bonsajový stůl Příprava rostlin na výstavu.Péče o rostliny na výstavě. Zasedací místnost Úřadu městské části Praha 1 Revoluční 5 od 17-19. ⁰⁰ hod.
Duben	10.4.	Cesta za nákupem rostlin do okrasných školek v Kostelci nad Č.lesy a prodejny Japonsko v Čechách v Jesenici u Prahy.
Květen	11.5.	Výstava bonsají – BZ v Troji - sraz v 16. ⁰⁰ hod.před vchodem BZ Návštěva u J.Svačiny v Zastávce u Brna, dále BZ Brno
Červen	8.6.	Připravuje se
Srpen	14.8.	Den otevřených dveří ve sklenících ing P. Herynka.Od 9. ⁰⁰ hod. Tvarování přines. bonsají pod odborným dohledem P.Slováka

Případné informace Jiří Páca 602 366 142 nebo jiri.paca@centrum.cz

Doporučujeme v letošním roce:

8.5. - 16.5. 2010 BZ Troja Mezinárodní výstava bonsají

8.5. - 31.5. 2010 BZ Troja Rostlina jako symbol – výstava a křest knihy
PhDr. Věny Hrdličkové

Zajímavé webové stránky :

<http://botanika.nikde.cz> botanické rozcestníky

<http://www.dendrologie.cz> listnaté dřeviny, (popisy, lokalizace dřevin, informace, slovníky, klíče, literatura, obrazový doprovod atd.)

<http://dendro.mojzisek.cz> databáze okrasných druhů a kultivarů, množení okrasných dřevin

<http://www.ubzcr.cz> Unie botanických zahrad ČR